ЧЕРКАСЬКИЙ ХУДОЖНЬО-ТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ

Еволюція контролю: від свободи до регуляції

Вступ. Актуальність теми

- Соціальні мережі стали невід'ємною частиною сучасного життя.
- Зростання впливу соціальних мереж та їх використання як інструменту впливу.
- Поява нових загроз та викликів, пов'язаних з неконтрольованим поширенням інформації.
- Держави по всьому світу шукають шляхи регулювання та контролю.

У XXI столітті соціальні мережі стали ключовим інструментом комунікації, поширення новин та формування громадської думки. Проте разом із новими можливостями виникли і виклики: дезінформація, втручання у вибори, мова ворожнечі, кіберзлочинність. У відповідь багато держав почали запроваджувати обмеження або контроль над цифровим

Визначення та форми обмежень

Визначення: Обмеження інформаційного простору – це заходи, що вживаються державами для контролю, фільтрації або заборони доступу до певних онлайн-ресурсів, зокрема соціальних мереж.

Форми обмежень:

✓ **Блокування (повне/часткове):** Заборона доступу до певних платформ або їхніх функцій.

✓ **Фільтрація контенту:** Видалення або приховування небажаної інформації.

✓ **Цензура:** Попередній перегляд і схвалення контенту перед публікацією.

✓ **Законодавче регулювання:** Прийняття законів, що обмежують діяльність соціальних мереж та їхніх користувачів.

✓ **Тиск на провайдерів:** Вимоги до інтернет-провайдерів блокувати доступ або надавати дані користувачів.

✓ **Державний контроль над даними:** Зберігання даних користувачів на національних серверах.

Чому держави обмежують соціальні мережі?

Основні причини обмежень:

- боротьба з фейковими новинами та пропагандою;
- національна безпека;
- запобігання масовим протестам;
- захист персональних даних;
- контроль політичної стабільності.

У демократичних країнах акцент робиться на регулюванні, тоді як в авторитарних — на цензурі та блокуванні.

CN Досвід Китаю

Створив одну з найпотужніших систем інтернет-цензури — «Великий китайський файрвол». Заблоковано доступ до:

- *Facebook*
- *Instagram*
- *X*
- *YouTube*

Натомість розвиваються національні платформи (WeChat, Weibo). Держава контролює контент через фільтрацію ключових слів, алгоритми та модерацію.

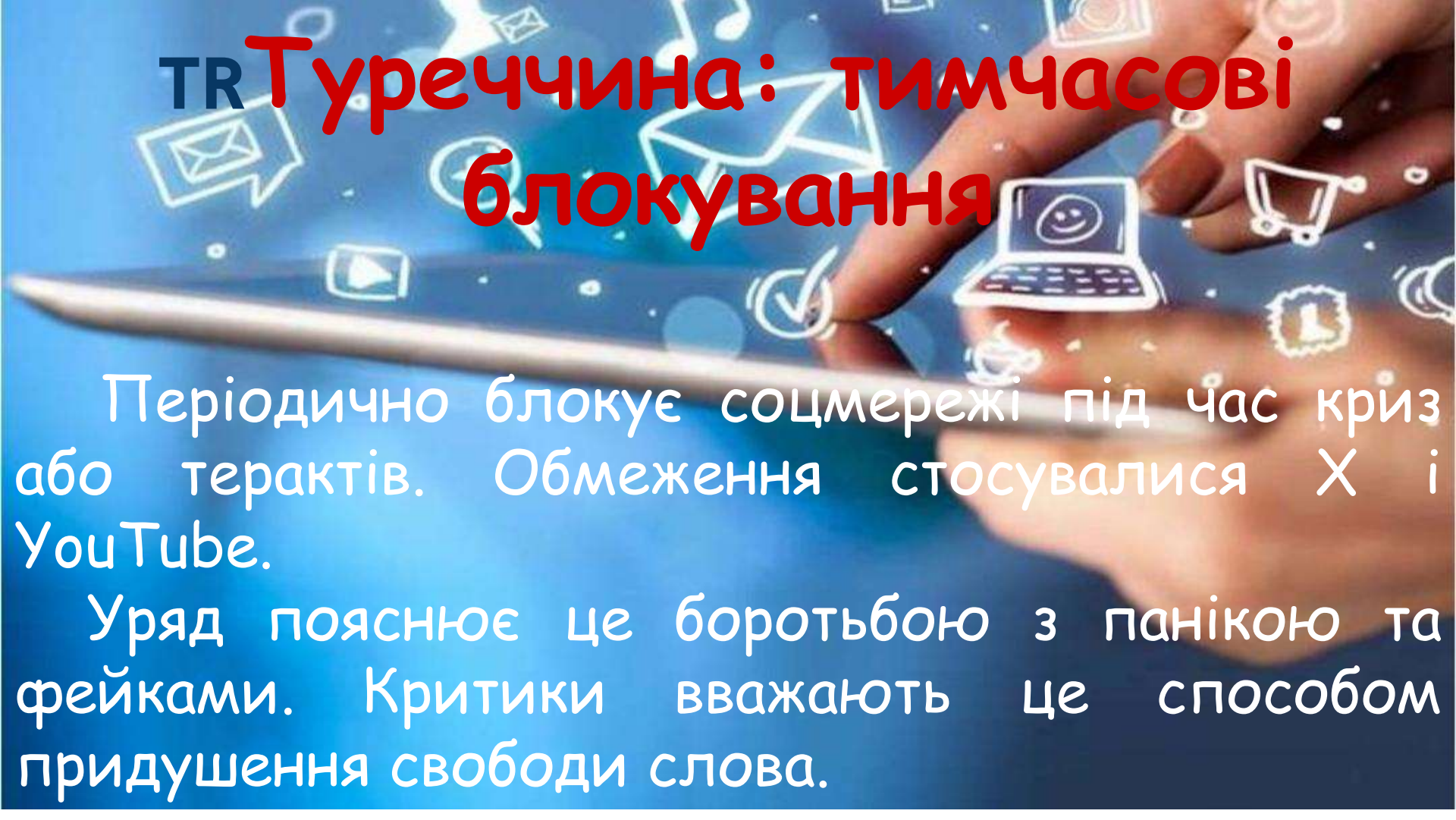

TR Туреччина: тимчасові блокування

Періодично блокує соцмережі під час криз або терактів. Обмеження стосувалися X і YouTube.

Уряд пояснює це боротьбою з панікою та фейками. Критики вважають це способом придушення свободи слова.

Європейський Союз: регулювання замість блокування

Обрав шлях правового регулювання. Закон Digital Services Act зобов'язує великі платформи:

- *видаляти незаконний контент;*
- *прозоро працювати з алгоритмами;*
- *боротися з дезінформацією.*

Це приклад балансу між безпекою та свободою слова.

US США: свобода слова та відповідальність

Свобода слова гарантується Конституцією. Проте після подій 6 січня 2021 року посилилися дискусії про відповідальність соцмереж.

Платформи самостійно можуть блокувати акаунти за порушення правил спільноти.

IR Іран та повні відключення

Під час масових протестів обмежував або повністю вимикав доступ до інтернету. Блокуються Instagram та WhatsApp.

Це один із найжорсткіших методів контролю інформаційного простору.

Україна: інформаційна безпека під час війни

В Україні після 2017 року були заблоковані:

- ВКонтакте
- Одноклассники
- Mail.ru

Причина — національна безпека та інформаційна війна з боку РФ.

Після 2022 року інформаційна безпека стала ще більш критичною, однак Україна зберігає доступ до глобальних соцмереж.

Відключення інтернету як інструмент контролю

У деяких країнах під час протестів або виборів:
повністю вимикають мобільний інтернет,
знижують швидкість доступу, блокують месенджери.
Такі практики фіксувалися в країнах Африки, Азії та Близького Сходу.

Технічні засоби обмеження та обходу

Як блокують:

Блокування по IP.

Фільтрація DNS-запитів.

DPI (Deep Packet Inspection) — глибокий аналіз трафіку.

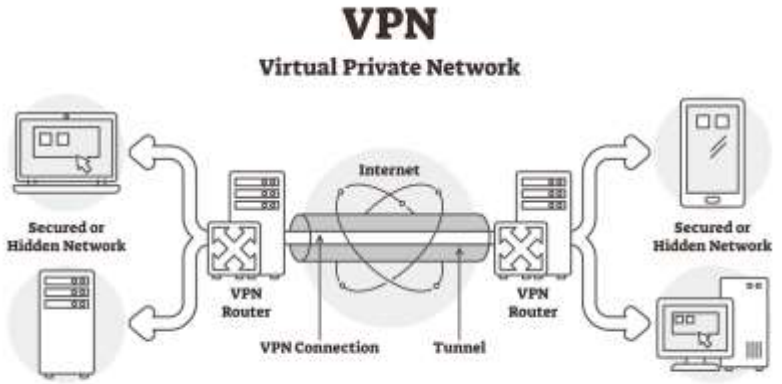

Як обходять:

VPN (Virtual Private Network).

Tor Browser (цибулева маршрутизація).

Проксі-сервери та супутниковий інтернет (Starlink).

тиви та цілі обмежень

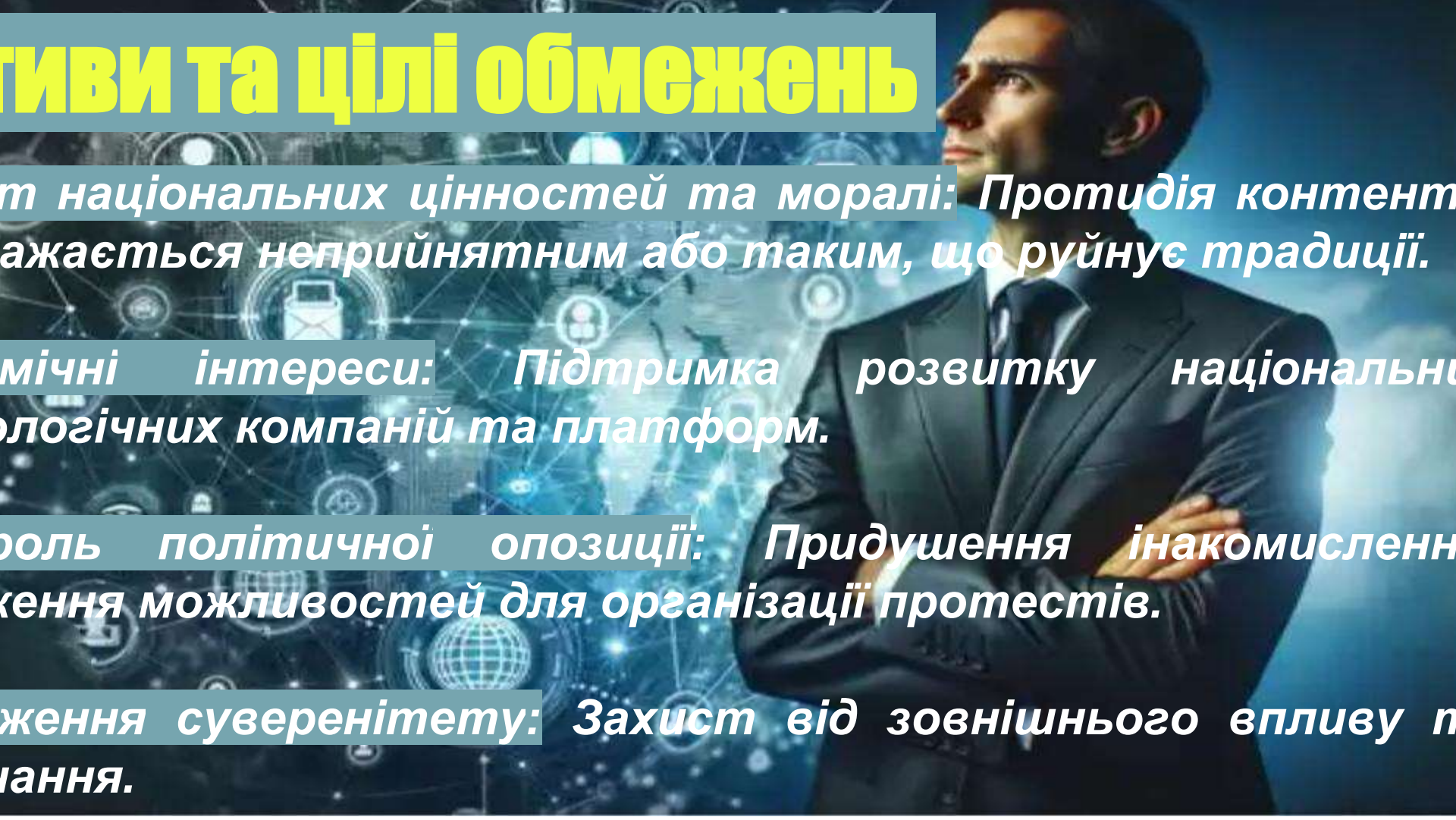

т національних цінностей та моралі: Протидія контент
ажається неприйнятним або таким, що руйнує традиції.

мічні інтереси: Підтримка розвитку національн
ологічних компаній та платформ.

роль політичної опозиції: Придушення інакомисленн
ження можливостей для організації протестів.

ження суверенітету: Захист від зовнішнього впливу т
ання.

Плюси й мінуси обмежень

✓ *Аргументи “за”:*

- захист від пропаганди
- боротьба з фейками
- національна безпека

✓ *Аргументи “проти”:*

- порушення свободи слова
- ризик авторитаризму
- обмеження доступу до інформації.

Наслідки цифрової ізоляції

Економічні втрати: Мільярдні збитки через зупинку онлайн-бізнесу та реклами.

Технологічний регрес: Відтік IT-фахівців та обмеження доступу до світових знань.

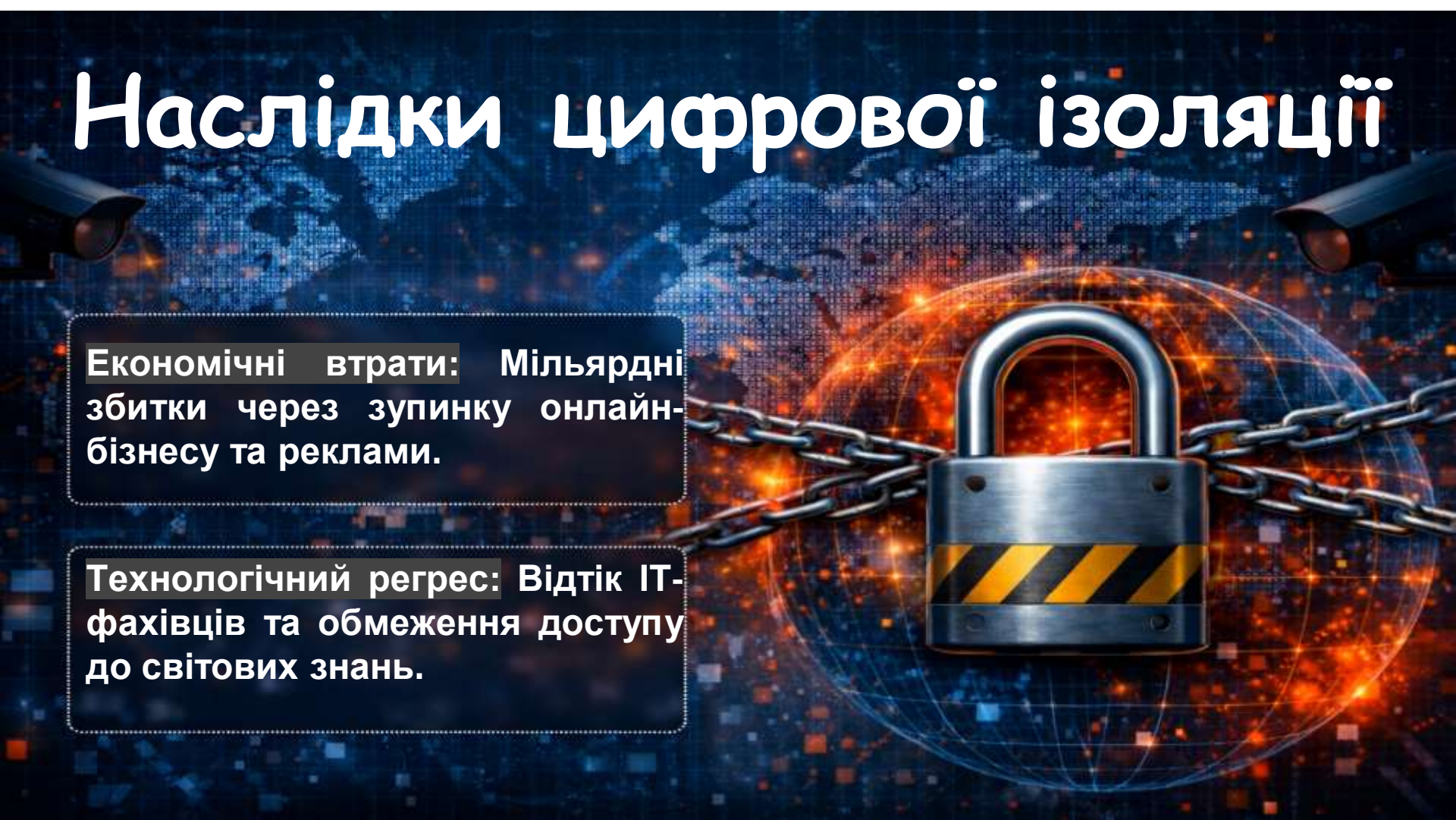

Питання та обговорення

✓ Чи підтримуєте ви обмеження ТікТок в Україні з міркувань безпеки?

✓Де, на вашу думку, проходить межа між боротьбою з фейками та цензурою?

Питання для дискусії

1. Який баланс між національною безпекою та свободою слова є оптимальним?
2. Чи є блокування соціальних мереж ефективним методом боротьби з дезінформацією?
3. Які виклики стоять перед Україною у контексті світового досвіду обмеження інфопростору?

ВИСНОВКИ

Світовий досвід показує три основні моделі:

- Повна цензура (Китай, Іран).
- Часткові або політичні обмеження (Росія, Туреччина).
- Регуляторний підхід (ЄС, США).

Майбутнє інформаційного простору залежить від балансу між безпекою, технологіями та правами людини. Питання залишається відкритим: де межа між захистом держави та обмеженням свободи?

